

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ УПРАВЛІННЯ, ПСИХОЛОГІЇ
ТА БЕЗПЕКИ**

Кафедра менеджменту та економічної безпеки

УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

кваліфікаційна робота

здобувача вищої освіти

4 курсу денної форми навчання

Артема БУЛИЧА

Науковий керівник:

доцент, кандидат економічних наук

Наталія ШЕВЧЕНКО

Рецензент:

доцент, кандидат економічних наук

Галина ПУШАК

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

«___» _____ 2026 р., протокол № ___

Завідувач кафедри менеджменту та економічної безпеки

_____ Марта КОПИТКО

Львів

2026

АНОТАЦІЯ

БУЛИЧ А. Управління грошовими потоками підприємства. Рукопис.

Дослідження на здобуття освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 073 «Менеджмент». – Львівський державний університет внутрішніх справ, МВС України, Львів, 2026.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних і практичних аспектів управління грошовими потоками підприємства в сучасних умовах функціонування. У першому розділі роботи узагальнено теоретичні засади управління грошовими потоками підприємства, визначено їх сутність, основні види та значення для забезпечення ефективної діяльності. У другому розділі здійснено аналіз управління грошовими потоками Товариства з додатковою відповідальністю «Страхова компанія «Гардіан», оцінено основні фінансові показники діяльності підприємства та виявлено ключові проблеми у сфері формування й використання грошових ресурсів. Результатом дослідження стали обґрунтовані рекомендації та практичні пропозиції щодо вдосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» і підвищення рівня його фінансової стійкості, ліквідності та ефективності діяльності.

Ключові слова: грошові потоки, страхова компанія, фінансові ресурси, ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, управління.

ABSTRACT

A. BULICH. Cash flow management in a company. Manuscript.

Research on the bachelor's degree in specialty 073 «Management». Lviv State University of Internal Affairs, MIA of Ukraine, Lviv, 2026.

This thesis is devoted to the study of the theoretical and practical aspects of managing a company's cash flows in today's operating environment. The first chapter summarizes the theoretical foundations of cash flow management, defines its essence, main types, and significance for ensuring effective operations. The second chapter analyzes the cash flow management of the Limited Liability Company "Guardian Insurance Company," evaluates the enterprise's key financial performance indicators, and identifies key issues in the formation and use of cash resources. The study resulted in well-founded recommendations and practical proposals for improving cash flow management at the Limited Liability Company "Guardian Insurance Company" and enhancing its financial stability, liquidity, and operational efficiency.

Keywords: cash flows, insurance company, financial resources, liquidity, solvency, financial stability, management.

ЗМІСТ

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1. Сутність, значення та класифікація грошових потоків підприємства	7
1.2. Фактори, що впливають формування та використання грошових коштів підприємства	11
1.3. Особливості управління грошовими потоками підприємства	15
Висновки до першого розділу	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТДВ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ГАРДІАН»	21
2.1. Загальна характеристика ТДВ «Страхова компанія Гардіан»	21
2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ТДВ «Страхова компанія Гардіан»	25
2.3. Оцінка ефективності управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія Гардіан»	31
Висновки до другого розділу	35
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТДВ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ГАРДІАН» В СУЧАСНИХ УМОВАХ	37
Висновки до третього розділу	42
ВИСНОВКИ	43
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	45
ДОДАТКИ	49

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи зумовлена зростаючим значенням ефективного управління грошовими потоками страхових компаній в умовах економічної нестабільності, воєнного стану, інфляційних процесів та посилення фінансових ризиків. Раціональне управління грошовими потоками є важливою передумовою забезпечення ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості страхової компанії, а також своєчасного виконання зобов'язань перед страхувальниками. В умовах нестабільного ринкового середовища страхові компанії змушені впроваджувати сучасні механізми планування, контролю та оптимізації руху грошових коштів для забезпечення ефективності фінансової діяльності та мінімізації ризиків.

Особливої актуальності дослідження управління грошовими потоками набуває для ТДВ «Страхова компанія «Гардіан», діяльність якого пов'язана із наданням страхових послуг та необхідністю забезпечення високого рівня фінансової надійності. У сучасних умовах ефективного управління грошовими потоками, підтримання достатнього рівня ліквідності, формування страхових резервів та забезпечення фінансової стійкості є ключовими чинниками стабільного функціонування страхової компанії. Це обумовлює необхідність поглибленого дослідження теоретичних і практичних аспектів управління грошовими потоками з метою розроблення ефективних заходів щодо їх оптимізації та підвищення результативності діяльності страхової компанії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності, формування та руху грошових потоків підприємства ґрунтовно досліджуються у працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців, серед яких Ю. Брігхем, Л. Гапенські, Д. Ван Хорн, В. Бочаров, І. Бланк, В. Ковальов, Л. Лігоненко, А. Поддєрьогін, О. Терещенко, О. Шеремет та інші. У наукових дослідженнях значна увага приділяється питанням класифікації, оцінювання та управління грошовими потоками, а також їх ролі у забезпеченні фінансової стійкості підприємства.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів управління грошовими потоками страхової компанії, аналіз ефективності управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» та розроблення напрямів їх оптимізації в сучасних умовах функціонування.

Для досягнення поставленої мети необхідно визначити наступні **завдання:**

- розглянути сутність, значення та класифікацію грошових потоків підприємства;
- визначити фактори, що впливають формування та використання грошових коштів підприємства
- дослідити особливості управління грошовими потоками підприємства;
- дати загальна характеристику ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»;
- здійснити аналіз фінансово-господарської діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»;
- здійснити оцінку ефективності управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»;
- сформувати напрями вдосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є процес управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» в сучасних умовах функціонування страхової діяльності.

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є теоретичні та практичні аспекти вдосконалення управління грошовими потоками страхової компанії, а також напрями підвищення ефективності їх формування та використання в ТДВ «Страхова компанія «Гардіан».

Методи дослідження. Для досягнення поставленої мети у кваліфікаційній роботі використано загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема методи аналізу та узагальнення — при дослідженні

теоретичних засад управління грошовими потоками страхової компанії; аналітичний, порівняльний і графічний методи — для оцінки фінансових показників та аналізу руху грошових потоків; метод систематизації та абстрагування — для формування висновків і практичних рекомендацій щодо вдосконалення управління грошовими потоками.

Інформаційну базу кваліфікаційної роботи становлять наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених, навчально-методичні видання, нормативно-правові акти, статистичні та аналітичні матеріали, офіційна фінансова звітність і дані офіційного сайту ТДВ «Страхова компанія «Гардіан».

Інформація про практичне значення роботи, апробацію результатів дослідження. Основні положення та практичні результати дослідження були підтверджені на The Great Sphinx Scientific Summit 2026: Multidisciplinary Research, Digital Sovereignty and Global Sustainable Progress. Proceedings of International Scientific and Practical Conference. April 30 2026 in Cairo University, Egypt (Giza Campus).

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається з анотації, вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Основний текст роботи становить 41 сторінку та містить 4 рисунки, 11 таблиць. Список використаних джерел містить 38 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, значення та класифікація грошових потоків підприємства

Грошові потоки є важливою складовою фінансово-господарської діяльності підприємства, оскільки забезпечують безперервність процесу функціонування, виконання поточних зобов'язань, підтримання ліквідності та фінансової стійкості. Ефективне управління грошовими потоками сприяє забезпеченню стабільного розвитку суб'єкта господарювання, підвищенню рівня його платоспроможності та результативності діяльності. Особливого значення управління грошовими потоками набуває в умовах економічної нестабільності, інфляційних процесів та посилення фінансових ризиків, коли від своєчасності й ефективності руху грошових коштів залежить фінансова надійність підприємства.

Водночас у сучасній економічній літературі відсутній єдиний підхід до визначення сутності поняття «грошовий потік». Різні науковці трактують його як рух грошових коштів, сукупність надходжень і виплат, інструмент управління фінансовими ресурсами або показник ефективності діяльності підприємства. Наявність різних підходів до розуміння економічної сутності грошових потоків свідчить про складність та багатогранність даної категорії, що обумовлює необхідність подальшого дослідження теоретичних засад управління грошовими потоками підприємства.

Для більш ґрунтовного дослідження економічної сутності поняття «грошові потоки» доцільно детальніше розглянути наукові підходи вітчизняних і зарубіжних учених до його трактування. Узагальнення основних

визначень та підходів до розуміння категорії грошових потоків, їх сутності, ролі та значення у фінансово-господарській діяльності суб'єкта господарювання наведено у таблиці 1.1.

Таблиця 1.1

Підходи до трактування поняття «грошовий потік»

Автор	Визначення поняття «грошовий потік»
А. Поддєрьогін	Науковець трактує грошовий потік як сукупність взаємопов'язаних у часі процесів руху коштів, які виникають у результаті виконання фінансових та договірних зобов'язань між різними економічними суб'єктами.
О. Терещенко	Вчений розглядає Cash-flow як рух грошових коштів підприємства та акцентує увагу на операційному грошовому потоці, який виступає важливим показником внутрішніх фінансових можливостей підприємства, його кредитоспроможності та здатності залучати зовнішні джерела фінансування.
Сташук О., Хандучка А.	Автори визначають грошові потоки як систему надходжень і виплат коштів, що формуються в процесі господарської діяльності. Особлива увага приділяється взаємозв'язку грошових потоків із оборотними активами, дебіторською та кредиторською заборгованістю, а також іншими фінансовими процесами підприємства.
Л. Лігоненко, Г. Ситник	На думку авторів, грошові потоки підприємства являють собою систему розподілених у часі надходжень і витрат грошових коштів, які виникають у процесі здійснення господарської діяльності та супроводжують рух вартості на підприємстві.
І. Бланк	Грошовий потік підприємства визначається як сукупність надходжень і виплат грошових коштів, розподілених у часі та сформованих у результаті господарської діяльності, на які впливають фактори ризику, ліквідності та часу.
МСБО № 7 «Звіт про рух грошових коштів»	У міжнародних стандартах бухгалтерського обліку грошовий потік розглядається як надходження та вибуття грошових коштів і їх еквівалентів у процесі діяльності суб'єкта господарювання.

Джерело: [1; 12; 14; 21; 26; 29]

Сутність грошових потоків полягає у безперервному русі грошових коштів та їх еквівалентів у процесі здійснення господарської діяльності суб'єкта господарювання. Грошові потоки відображають процес надходження та вибуття фінансових ресурсів, забезпечують виконання поточних і стратегічних завдань підприємства, а також характеризують рівень його ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Вони є важливим

елементом фінансового управління, оскільки забезпечують взаємозв'язок між операційною, інвестиційною та фінансовою діяльністю підприємства.

Залежно від джерел формування, напрямів руху коштів, характеру діяльності та інших ознак грошові потоки поділяються на різні види. Основні види грошових потоків підприємства наведено на рисунку 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація грошового потоку підприємства

Ознака класифікації	Склад класифікації
1. За розмірами обслуговування господарської діяльності (процесу)	– грошовий потік підприємства (загального структурного елементу); – грошовий потік за окремими структурними підрозділами підприємства).
2. За фінансовою звітністю (господарською діяльністю) підприємства	– грошовий потік від операційної діяльності; – грошовий потік від фінансової діяльності; – грошовий потік від інвестиційної діяльності.
3. За ціленаправленістю руху грошових потоків підприємства	– позитивний грошовий потік, який визначає сукупність усіх доходів підприємства; – негативний грошовий потік який включає всі сукупні витрати підприємства.
4. За стратегічним методом обчислення грошового потоку	– валовий грошовий потік; – чистий грошовий потік.
5. За рівнем достатності на підприємстві	– надлишковий грошовий потік - надходження коштів перевищують видатки; – дефіцитний грошовий потік - видатки перевищують надходження грошових коштів.
6. За методом оцінки у часі	– теперешній грошовий потік (поточний); – майбутній грошовий потік (очікуваний).
7. За процесом формування грошових потоків на підприємстві (регулярністю)	– регулярний грошовий потік - постійний незалежно від обсягів реалізованої продукції та здійснених витрат; – дискредний грошовий потік - відбувається декілька раз за звітний період (не регулярний).
8. За періодичністю та інтервальністю формування на підприємстві	– регулярний грошовий потік; – нерегулярний грошовий потік.
9. За валютним розподілом надходження та видатків	– грошовий потік у національній валюті; – грошовий потік у іноземній валюті (групування за видами валют).
10. За значимістю у фінансовій діяльності підприємства	– пріоритетні грошові потоки; – другорядні грошові потоки; – обслуговуючі (періодичні) грошові потоки.

Джерело: [26; 32]

Формування грошових потоків відбувається під впливом різних джерел надходження та напрямів використання коштів. Основними джерелами формування грошових потоків є доходи від реалізації продукції, робіт і послуг, страхові премії, інвестиційні надходження, кредити та позики, власний капітал, доходи від фінансових операцій та інші види господарської діяльності. Водночас використання грошових коштів пов'язане із здійсненням поточних витрат, виплатою заробітної плати, сплатою податків, виконанням фінансових зобов'язань, інвестиційною діяльністю та іншими витратами підприємства. Для страхових компаній важливими джерелами формування грошових потоків виступають страхові платежі, перестраховальні операції та доходи від інвестування страхових резервів [1; 13].

Основними характеристиками грошових потоків підприємства є:

- динамічність – грошові потоки постійно змінюються під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів, обсягів діяльності підприємства та умов господарювання;
- безперервність – рух грошових коштів здійснюється постійно в процесі функціонування підприємства та забезпечує безперервність його діяльності;
- збалансованість – передбачає оптимальне співвідношення між надходженнями та витратами грошових коштів для підтримання ліквідності й платоспроможності;
- часовий характер – усі надходження та виплати грошових коштів розподіляються у часі, що потребує їх планування, прогнозування та контролю;
- ліквідність – грошові потоки забезпечують можливість своєчасного виконання фінансових зобов'язань підприємства;
- ризиковість – формування та використання грошових потоків супроводжується впливом фінансових, економічних, валютних та інших ризиків;

- нерівномірність – обсяги надходжень і витрат можуть змінюватися залежно від сезонності, специфіки діяльності та ринкових умов;
- взаємозв'язок із результатами діяльності – ефективність управління грошовими потоками безпосередньо впливає на фінансовий стан, прибутковість та стійкість підприємства [3; 20].

Грошові потоки підприємства характеризують процес безперервного руху грошових коштів, який забезпечує здійснення господарської діяльності, зокрема виробництво продукції, реалізацію товарів і надання послуг. Обсяги вхідних та вихідних грошових потоків змінюються під впливом особливостей управління фінансовими ресурсами, ефективності їх планування та оптимізації у різні проміжки часу. Грошові потоки можуть класифікуватися за різними ознаками залежно від напрямів руху коштів, видів діяльності та інших характеристик.

1.2. Фактори, що впливають формування та використання грошових коштів підприємства

У сучасних умовах ефективне формування, розподіл та управління грошовими потоками підприємства є складним і багатогранним процесом, оскільки суб'єкти господарювання, зокрема страхові компанії, функціонують в умовах економічної нестабільності, посилення конкуренції, інфляційних процесів, воєнного стану та підвищеного рівня фінансових ризиків. Забезпечення збалансованості між надходженнями та витратами грошових коштів потребує постійного контролю, прогнозування та прийняття ефективних управлінських рішень. На процес управління грошовими потоками впливає значна кількість факторів, які визначають рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Усі фактори впливу на грошові потоки доцільно поділити на дві великі групи — внутрішні та зовнішні (рисунок 1.1).

Рис. 1.1. Основні фактори, що впливають формування та використання грошових коштів підприємства

Джерело: згруповано автором за даними [11; 12; 20; 36]

Найбільший вплив серед внутрішніх факторів на ефективність управління грошовими потоками здійснюють обсяги реалізації послуг, рівень доходів і витрат, стан дебіторської та кредиторської заборгованості, швидкість обігу грошових коштів, ефективність фінансового планування та якість управлінських рішень. Саме від здатності підприємства або страхової компанії забезпечувати стабільне надходження коштів залежить рівень його ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості.

Значний вплив на рух грошових потоків має структура витрат, оскільки нераціональне використання фінансових ресурсів може призвести до дефіциту коштів та погіршення фінансового стану. Важливим фактором також є рівень дебіторської заборгованості, адже затримка надходження коштів від клієнтів та контрагентів уповільнює рух грошових ресурсів і створює ризик нестачі фінансування для поточної діяльності. Не менш важливим є ефективне управління кредиторською заборгованістю, що дозволяє підтримувати фінансову рівновагу та забезпечувати своєчасне виконання зобов'язань перед партнерами, працівниками й державою [12; 36].

Для страхових компаній особливого значення набувають обсяги страхових премій, рівень страхових виплат, ефективність формування страхових резервів та організація перестраховальної діяльності. Нерівномірність надходження страхових платежів і значні обсяги можливих страхових виплат суттєво впливають на стабільність грошових потоків страховика.

Крім того, важливу роль відіграє ефективність інвестиційної діяльності, оскільки страхові компанії активно використовують тимчасово вільні кошти для отримання додаткового доходу. Низький рівень фінансового планування, помилки в управлінні ресурсами або недостатній контроль за рухом грошових коштів можуть негативно позначатися на фінансовій стійкості та конкурентоспроможності страхової компанії [9; 12; 34].

Серед зовнішніх факторів найбільш вагомий вплив на управління грошовими потоками здійснюють макроекономічна ситуація в державі, рівень

інфляції, коливання валютного курсу, податкова та фінансова політика держави, зміни у законодавстві, рівень конкуренції на ринку, доступність кредитних ресурсів і загальний стан фінансової системи. Інфляційні процеси призводять до знецінення грошових коштів та збільшення витрат підприємств і страхових компаній, що ускладнює процес планування та прогнозування руху грошових потоків.

Колівання валютного курсу особливо негативно впливають на діяльність компаній, які здійснюють операції в іноземній валюті або мають валютні зобов'язання. Значний вплив також мають зміни у державному регулюванні та податковій політиці, оскільки вони можуть змінювати умови ведення бізнесу, рівень фінансового навантаження та структуру витрат підприємства [12].

Окремо необхідно виділити вплив воєнного стану та військових дій, які суттєво ускладнили процес управління грошовими потоками підприємств і страхових компаній в Україні. Війна спричинила зниження ділової активності, скорочення платоспроможності населення та бізнесу, порушення логістичних і фінансових зв'язків, зростання ризиків неплатежів та нестабільність фінансового ринку. Для страхових компаній додатковими проблемами стали збільшення обсягів страхових виплат, підвищення ризиковості діяльності, необхідність перегляду страхових тарифів та формування додаткових резервів. Крім того, воєнний стан негативно впливає на інвестиційну діяльність страховиків, знижує можливості ефективного розміщення тимчасово вільних коштів та підвищує загальний рівень фінансової невизначеності. У таких умовах ефективне управління грошовими потоками стає одним із ключових чинників забезпечення фінансової стійкості та безперервності діяльності страхової компанії.

У науковій літературі [1; 14; 21; 26; 29-35], окрім традиційного поділу факторів впливу на грошові потоки підприємства на внутрішні та зовнішні, дослідниками запропоновано й інші підходи до їх класифікації. Такі підходи дозволяють більш комплексно оцінити чинники, що впливають на

формування, розподіл та ефективність управління грошовими потоками підприємства.

Зокрема, О. Філіноненко виділяє систему факторів і показників, які можуть бути внутрішніми та зовнішніми, прямими і непрямими, та впливають на зміну кінцевого залишку грошових коштів підприємства. Авторка акцентує увагу на детермінованому взаємозв'язку між фінансовими показниками та чинниками впливу, однак запропонований підхід переважно орієнтований на аналіз доходів, витрат і фінансових результатів діяльності підприємства [30].

Варто також відзначити підхід Н. Піскунової, яка пропонує класифікувати фактори впливу на грошові потоки за рівнями або порядками залежно від видів діяльності підприємства. Науковиця виокремлює фактори першого, другого, третього та наступних порядків, при цьому кожний наступний рівень узагальнює вплив факторів нижчого порядку. Такий підхід ґрунтується на використанні поняття «показник-фактор», відповідно до якого один показник може виступати чинником формування іншого, більш ефективного узагальненого показника [17].

1.3. Особливості управління грошовими потоками підприємства

Управління грошовими потоками — це комплексна система принципів, методів, інструментів і управлінських рішень, спрямованих на формування, розподіл, регулювання, оптимізацію та контроль руху грошових коштів і їх еквівалентів у процесі здійснення господарської діяльності підприємства або страхової компанії. Воно охоплює процеси планування надходжень і витрат грошових ресурсів, забезпечення збалансованості між позитивними та негативними грошовими потоками, підтримання належного рівня ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості суб'єкта господарювання [11].

Управління грошовими потоками передбачає своєчасне забезпечення підприємства необхідними фінансовими ресурсами для здійснення

операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, а також ефективне використання тимчасово вільних коштів [11; 20].

Сутність управління грошовими потоками полягає у забезпеченні безперервності руху грошових коштів та підтриманні оптимального співвідношення між обсягами надходжень і витрат у різні періоди діяльності. Ефективне управління грошовими потоками дає змогу уникнути дефіциту фінансових ресурсів, мінімізувати ризики неплатоспроможності, забезпечити своєчасне виконання фінансових зобов'язань перед контрагентами, працівниками, державою та іншими суб'єктами господарювання. При цьому основними завданнями управління грошовими потоками є рисунок 1.2.

Рис. 1.2. Завдання з управління грошовими потоками
Джерело: [32]

Управління грошовими потоками включає аналіз руху грошових коштів, прогнозування майбутніх надходжень і виплат, складання бюджетів та платіжних календарів, контроль за дотриманням фінансової дисципліни, оцінку ризиків і прийняття управлінських рішень щодо оптимізації структури грошових потоків. Важливим завданням управління є синхронізація вхідних

та вихідних потоків у часі, що дозволяє забезпечити фінансову рівновагу підприємства та підвищити ефективність його діяльності.

Для страхових компаній управління грошовими потоками має особливе значення, оскільки специфіка страхової діяльності пов'язана з нерівномірністю надходження страхових премій та необхідністю своєчасного здійснення страхових виплат. У таких умовах ефективне управління грошовими потоками спрямоване на підтримання достатнього рівня ліквідності, формування страхових резервів, забезпечення фінансової надійності та мінімізацію ризиків, пов'язаних із виконанням страхових зобов'язань. Крім того, управління грошовими потоками страхової компанії передбачає ефективне використання інвестиційних ресурсів, оптимізацію витрат та забезпечення стабільності фінансової діяльності в умовах нестабільного економічного середовища [9; 35].

Основними напрямками управління грошовими потоками є:

- планування грошових потоків — передбачає прогнозування майбутніх надходжень і витрат грошових коштів з метою забезпечення безперервності фінансово-господарської діяльності підприємства. Планування дає можливість визначити потребу у фінансових ресурсах, уникнути дефіциту коштів та забезпечити ефективний розподіл фінансових ресурсів між різними напрямками діяльності;
- аналіз та оцінка грошових потоків — полягає у дослідженні структури, динаміки та ефективності руху грошових коштів підприємства. У процесі аналізу оцінюється достатність грошових надходжень, рівень ліквідності, збалансованість позитивних і негативних потоків, а також виявляються проблемні аспекти у системі фінансового управління;
- оптимізація руху грошових коштів — спрямована на забезпечення раціонального співвідношення між надходженнями та витратами коштів, прискорення обігу фінансових ресурсів, скорочення непродуктивних витрат та підвищення ефективності використання грошових ресурсів підприємства;

- забезпечення ліквідності та платоспроможності — передбачає підтримання достатнього рівня грошових коштів для своєчасного виконання фінансових зобов'язань перед постачальниками, працівниками, державою, кредиторами та іншими контрагентами;
- управління дебіторською та кредиторською заборгованістю — полягає у контролі за своєчасністю надходження коштів від дебіторів і раціональному використанні кредиторської заборгованості для підтримання фінансової стабільності підприємства;
- контроль та регулювання грошових потоків — включає постійний моніторинг руху грошових коштів, контроль за дотриманням фінансової дисципліни, виявлення відхилень від запланованих показників та прийняття відповідних управлінських рішень;
- управління фінансовими ризиками — передбачає виявлення, оцінку та мінімізацію ризиків, пов'язаних із нестачею грошових коштів, інфляційними процесами, валютними коливаннями, змінами ринкової кон'юнктури та іншими зовнішніми й внутрішніми чинниками;
- управління інвестиційними потоками — спрямоване на ефективне використання тимчасово вільних грошових ресурсів шляхом їх інвестування у прибуткові та надійні фінансові інструменти для отримання додаткового доходу;
- автоматизація процесів управління грошовими потоками — передбачає використання сучасних цифрових технологій, програмного забезпечення та інформаційних систем для підвищення точності фінансового планування, контролю та оперативності прийняття управлінських рішень;
- забезпечення фінансової стійкості підприємства — полягає у формуванні такої системи управління грошовими потоками, яка дозволяє підприємству ефективно функціонувати в умовах економічної

нестабільності, підтримувати конкурентоспроможність та забезпечувати довгостроковий розвиток [1; 3; 12; 34].

Для оцінки та аналізу руху грошових коштів у фінансовій діяльності підприємства використовуються різні методи розрахунку величини грошового потоку. Найбільш поширеними серед них є прямий, непрямий та матричний методи, кожен з яких має свої особливості, переваги та сферу застосування:

- прямий метод — базується на визначенні фактичних надходжень і витрат грошових коштів за всіма видами діяльності підприємства. Даний метод передбачає аналіз руху коштів за основними джерелами їх надходження та напрямками використання;
- непрямий метод — ґрунтується на коригуванні чистого фінансового результату підприємства на суми негрошових операцій, зміни в оборотних активах і поточних зобов'язаннях. Основою для розрахунку виступає чистий прибуток або збиток підприємства, який коригується на амортизацію, зміни дебіторської та кредиторської заборгованості, забезпечень, резервів та інших статей, що не пов'язані з безпосереднім рухом коштів;
- матричний метод — передбачає побудову спеціальної матриці руху грошових потоків, яка дозволяє оцінити взаємозв'язок між джерелами надходження коштів та напрямками їх використання. За допомогою цього методу здійснюється комплексний аналіз структури грошових потоків підприємства, визначається ефективність використання фінансових ресурсів, а також виявляються проблемні напрями фінансової діяльності [12; 34].

Висновки до першого розділу

Досліджено теоретичні засади управління грошовими потоками та визначено економічну сутність категорії «грошові потоки». Встановлено, що грошові потоки є важливою складовою фінансово-господарської діяльності

підприємства та страхової компанії, оскільки забезпечують безперервність функціонування, підтримання ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості. Узагальнення наукових підходів до трактування поняття «грошовий потік» дало можливість визначити його як процес руху грошових коштів і їх еквівалентів, що виникає у результаті здійснення операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. Також було розглянуто основні характеристики, види та джерела формування грошових потоків підприємства.

Встановлено, що на ефективність формування та управління грошовими потоками впливає значна кількість внутрішніх і зовнішніх факторів. До внутрішніх факторів належать обсяги реалізації послуг, рівень витрат, стан дебіторської та кредиторської заборгованості, ефективність фінансового планування, управління страховими резервами та організація фінансової діяльності. Серед зовнішніх факторів найбільший вплив мають інфляційні процеси, валютні коливання, податкова політика, зміни у законодавстві, рівень конкуренції та нестабільність економічного середовища.

Розглянуто основні методи та напрями управління грошовими потоками підприємства. Визначено, що найбільш поширеними методами оцінки грошових потоків є прямий, непрямий та матричний методи, які дозволяють аналізувати рух грошових коштів, оцінювати ефективність фінансової діяльності та виявляти проблемні аспекти управління фінансовими ресурсами. Досліджено основні напрями управління грошовими потоками, серед яких планування, контроль, оптимізація, забезпечення ліквідності, управління фінансовими ризиками та прогнозування руху коштів.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТДВ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ГАРДІАН»

2.1. Загальна характеристика ТДВ «Страхова компанія Гардіан»

Страхова компанія розпочала свою діяльність у 2007 році під назвою «Страхова компанія «УКРФІНПОЛІС». У 2017 році було здійснено стратегічне оновлення діяльності компанії, що передбачало формування нової управлінської команди, удосконалення системи управління та залучення фахівців у сфері страхування. Значна увага була приділена розвитку страхових продуктів, розширенню регіональної мережі продажів, удосконаленню системи добровільного медичного страхування та підвищенню якості обслуговування клієнтів. У результаті проведених змін компанія почала функціонувати на ринку роздрібного та корпоративного страхування під назвою ТДВ «Страхова компанія «Гардіан».

ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» належить до числа провідних страхових компаній України та здійснює надання широкого спектра страхових послуг для фізичних і юридичних осіб. Основними напрямками діяльності компанії є автострахування, медичне страхування, страхування майна, відповідальності та страхування життя. Завдяки ефективній фінансовій політиці та орієнтації на потреби клієнтів компанія забезпечує належний рівень страхового захисту від різноманітних ризиків. Головною місією ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» є забезпечення високої якості страхових послуг, оперативне врегулювання страхових випадків та формування довгострокових партнерських відносин із клієнтами.

Сьогодні ТДВ «Страхова компанія «ГАРДІАН» - це:

- розгалужена регіональна та агентська мережа, яка покриває всю Україну;
- співпраця з найбільшими світовими перестраховими компаніями;
- високопрофесійні спеціалісти з багаторічним досвідом роботи у страхуванні та розумінням потреб клієнтів;
- швидке врегулювання страхових випадків – по КАСКО виплати відбуваються за 5-7 днів, по автоцивіліці – 80% справ виплачуються до 35 днів з дня ДТП;
- гнучкість у вирішенні спірних питань, та індивідуальний підхід до кожного страхового випадку;

- надійний асистанс;
- цілодобовий Call-центр.

Одним із ключових напрямів діяльності страхової компанії є формування тривалих партнерських взаємовідносин із клієнтами на основі надійності, довіри та високого рівня професійного обслуговування. ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» здійснює активну співпрацю як із державними, так і з приватними установами, забезпечуючи страхове обслуговування для різних галузей економіки. Значна увага приділяється аналізу ринкового середовища, оцінці ризиків та розробленню ефективних фінансових і страхових рішень.

Компанія постійно працює над удосконаленням страхових продуктів та адаптацією послуг відповідно до сучасних потреб клієнтів, змін ринкової кон'юнктури й чинного законодавства. Основними принципами діяльності страховика є гнучкість у прийнятті управлінських рішень, впровадження інноваційних підходів та забезпечення високої якості сервісу. Завдяки стабільному розвитку та ефективній організації діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» продовжує займати вагомі позиції на страховому ринку України та забезпечувати належний рівень фінансового захисту своїх клієнтів.

Упродовж багатьох років компанія підтримує високий рівень ліквідності, демонструє позитивні тенденції фінансового розвитку та залишається надійним учасником страхового ринку. Основні показники діяльності та характеристику організаційної структури ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» наведено у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Показники організаційної структури ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»

Ідентифікаційний код (ЄДРПОУ)	35417298
-------------------------------	----------

Повне найменування українською мовою	ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ГАРДІАН»
Місцезнаходження головного офісу	01032, м. Київ, вул. Саксаганського, буд. 96
Телефон	(044) 333-37-10
E-mail	office@grdn.com.ua
Організаційно-правова форма	Товариство з додатковою відповідальністю
Банківські реквізити	АБ «Укргазбанк» р/р UA943204780000026500743584750, МФО 320478
Назва посади, прізвище та ініціали керівника	Генеральний директор — Берлін Віктор Михайлович
Прізвище та ініціали головного бухгалтера	Храпська Надія Миколаївна
Загальна кількість працівників	276

Джерело: [38]

ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»» є стабільним учасником страхового ринку України, який здійснює діяльність у сегменті ризикового страхування та надає широкий спектр страхових послуг фізичним і юридичним особам. Компанія поєднує практичний досвід роботи на ринку з дотриманням сучасних регуляторних вимог, що забезпечує її фінансову стійкість, платоспроможність і надійність виконання страхових зобов'язань. Діяльність страховика орієнтована на клієнтоорієнтований підхід, ефективне управління ризиками та впровадження прозорих бізнес-процесів, що сприяє зміцненню конкурентних позицій.

Структура власності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» подана в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Розподіл структури власності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»

Власник	Країна	Частка у статутному капіталі, %
Скиба Сергій Анатолійович	Україна	49,998
Берлін Віктор Михайлович	Україна	24,500
Домбровська Тетяна Миколаївна	Україна	9,000
Шумакова Наталя Володимирівна	Україна	9,000
Меріков Вадим Іванович	Україна	7,502
Разом		100,000

Джерело: [22]

Основними видами страхових послуг, які надає ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»» сьогодні є:

1. Обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ).
2. Добровільне страхування КАСКО (комплексне автострахування) з можливістю покриття ризиків, у тому числі пов'язаних із військовими діями.
3. «Зелена картка» — міжнародне автострахування для виїзду за кордон.
4. Туристичне страхування — страхування подорожей та пов'язаних медичних витрат.
5. Медичне страхування і страхування нещасних випадків, зокрема покриття медичних витрат під час подорожей або у разі травмування.
6. Страхування майна фізичних і юридичних осіб — покриття ризиків пошкодження чи знищення майна.
7. Страхування орендованого майна — захист майна, яке використовується на правах оренди.
8. Страхування відповідальності автоперевізника — покриття відповідальності за перевезення пасажирів або вантажів [22].

2.2. Аналіз фінансово-господарської діяльності ТДВ «Страхова компанія Гардіан»

Фінансова модель діяльності страхової компанії «Гардіан» ґрунтується на диверсифікованому портфелі страхових продуктів, що охоплює обов'язкове автострахування, міжнародне страхування «Зелена картка», добровільне страхування майна, комплексні програми КАСКО, туристичне та медичне страхування, а також страхування відповідальності й фінансових ризиків.

У процесі своєї діяльності страхова компанія «Гардіан» зарекомендувала себе як фінансово надійний та відповідальний суб'єкт господарювання, який дотримується принципів платоспроможності та економічної безпеки. Компанія активно впроваджує цифрові фінансові інструменти та онлайн-сервіси, що оптимізує операційні витрати, підвищує швидкість обслуговування клієнтів і прозорість фінансових операцій.

Аналіз показників фінансового стану та діяльності ТДВ «Страхова компанія» оснований на фінансовий звітності (Додаток А, Б, В), а динаміка показників активів протягом 2022-2024 років подана у таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка показників активів ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» протягом 2022-2024 років, тис грн.

Показники	2022	2023	2024	Відхилення 2024-2022 роки
Нематеріальні активи	390	390	390	0
Основні засоби	115 287	172 649	191 575	76288
Інвестиційна нерухомість	0	26 130	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	194 593	455 955	422 507	227914
Всього необоротних активів	310 270	655 124	614 472	304202
Запаси	993	1 123	784	-209

продовження таблиці 2.3

Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	0	81	0	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	3 837	7 595	7 632	3795
Інша поточна дебіторська заборгованість	5 673	840	13 200	7527
Поточні фінансові інвестиції	122 350	193 068	158 794	36444
Гроші та еквіваленти	249 069	153 490	175 313	-73756
Витрати майбутніх періодів	37	39	75	38
Частка перестраховика у страхових резервах	10 318	24 120	10 037	-281
Всього оборотних активів	392 277	380 356	365 835	-26442
Необоротні активи, утримувані для продажу та групи вибуття	0	0	0	0
Всього активів	702 547	1 035 480	980 307	277760

Упродовж 2022–2024 років активи ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» мали загальну тенденцію до зростання. Загальна вартість активів збільшилася з 702 547 тис. грн у 2022 році до 980 307 тис. грн у 2024 році, що становить приріст на 277 760 тис. грн. Основним чинником зростання стали необоротні активи, обсяг яких зріс більш ніж удвічі — з 310 270 тис. грн до 614 472 тис. грн. Нематеріальні активи протягом аналізованого періоду залишалися незмінними на рівні 390 тис. грн. Водночас основні засоби зросли на 76 288 тис. грн, що свідчить про оновлення матеріально-технічної бази компанії. Значну частку в структурі необоротних активів становлять кошти у централізованих страхових резервних фондах, обсяг яких зріс з 194 593 тис. грн до 422 507 тис. грн, тобто на 227 914 тис. грн, що є позитивним з огляду на забезпечення платоспроможності страховика.

Оборотні активи за досліджуваний період скоротилися з 392 277 тис. грн у 2022 році до 365 835 тис. грн у 2024 році, або на 26 442 тис. грн. При цьому

спостерігається зменшення обсягу грошових коштів та їх еквівалентів на 73 756 тис. грн, що може свідчити про спрямування ресурсів на формування резервів або інвестиційну діяльність. Поточні фінансові інвестиції у 2024 році перевищили рівень 2022 року на 36 444 тис. грн, хоча порівняно з 2023 роком їх обсяг зменшився. Дебіторська заборгованість за нарахованими доходами зросла на 3 795 тис. грн, а інша поточна дебіторська заборгованість — на 7 527 тис. грн, що може впливати на ліквідність активів. Загалом структура активів компанії свідчить про орієнтацію на довгострокову фінансову стійкість та виконання страхових зобов'язань.

Аналіз динаміки показників пасивів протягом 2022-2024 років поданий у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Динаміка показників пасивів ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» протягом 2022-2024 років, тис грн.

Показники	2022	2023	2024	Відхилення 2024-2022 роки
Зареєстрований пайовий капітал	100 000	100 000	100 000	0
Капітал у дооцінках	99 833	169 395	183 665	83 832
Нерозподілений прибуток	45 193	45 914	66 666	21 473
Всього власного капіталу	245 026	315 309	350 331	105 305
Страхові резерви	434 279	673 189	606 604	172 325
Всього довгострокових зобов'язань та забезпечень	434 279	673 189	606 604	172 325
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2 367	2 495	2 531	164
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	5 353	9 112	10 920	5 567
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з податку на прибуток	5 187	8 909	10 623	5 436

продовження таблиці 2.4

Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	201	208	278	77
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці	730	853	982	252
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками за страховою діяльністю	10 894	28 903	1 281	-9 613
Поточні забезпечення	3 633	5 220	7 303	3 670
Інші поточні зобов'язання	64	191	77	13
Всього поточних зобов'язань та забезпечень	23 242	46 982	23 373	131
Всього пасивів	702 547	1 035 480	980 307	277 760

Упродовж 2022–2024 років у структурі пасивів ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»» спостерігається загальна тенденція до зростання, що відповідає динаміці активів компанії. Загальний обсяг пасивів зріс з 702 547 тис. грн у 2022 році до 980 307 тис. грн у 2024 році, тобто на 277 760 тис. грн. Основну частину джерел формування майна становить власний капітал, який за аналізований період збільшився на 105 305 тис. грн і у 2024 році досяг 350 331 тис. грн. Зареєстрований пайовий капітал протягом усього періоду залишався незмінним на рівні 100 000 тис. грн, тоді як зростання власного капіталу відбулося за рахунок капіталу у дооцінках, який зріс на 83 832 тис. грн, а також нерозподіленого прибутку, що збільшився на 21 473 тис. грн.

Вагоме місце у структурі пасивів займають довгострокові зобов'язання та забезпечення, які у страховій компанії представлені переважно страховими резервами. Їх обсяг зріс з 434 279 тис. грн у 2022 році до 606 604 тис. грн у 2024 році, що становить приріст на 172 325 тис. грн. Зростання страхових резервів є характерним для страхової діяльності та свідчить про збільшення обсягів прийнятих страхових зобов'язань і підвищення рівня фінансової

надійності компанії. Порівняно з 2023 роком у 2024 році спостерігається незначне скорочення резервів, однак їх обсяг залишається суттєво вищим, ніж у 2022 році, що є позитивним фактором для забезпечення платоспроможності страховика.

Поточні зобов'язання та забезпечення протягом аналізованого періоду залишалися відносно стабільними. У 2024 році їх загальна сума становила 23 373 тис. грн, що лише на 131 тис. грн більше, ніж у 2022 році. При цьому зросла кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом та податку на прибуток відповідно на 5 567 тис. грн і 5 436 тис. грн, а також за розрахунками з оплати праці на 252 тис. грн. Водночас поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю зменшилася на 9 613 тис. грн, що може свідчити про більш своєчасне виконання зобов'язань перед контрагентами. Загалом структура пасивів ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»» свідчить про достатній рівень фінансової стійкості, орієнтацію на формування страхових резервів і збалансоване співвідношення власного капіталу та зобов'язань.

Динаміка фінансових результатів діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»» свідчить про активну фінансову діяльність, отримання страхових премій протягом 2022-2024 років (таблиця 2.5).

Таблиця 2.5

Динаміка показників фінансових результатів ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»» протягом 2022-2024 років, тис грн.

Показники	2022	2023	2024	Відхилення 2022-2024 роки
Чисті зароблені страхові премії	778 860	1 104 081	936 482	157 622
Валовий прибуток	603 722	703 505	420 950	-182 772
Інші операційні доходи	15 720	102 105	83 135	67 415
Фінансовий результат від операційної діяльності	-17 363	-37 318	-58 431	-41 068

продовження таблиці 2.5

Інші фінансові доходи	44 958	79 785	87 003	42 045
Інші доходи	27 179	8 489	18 225	-8 954
Фінансовий результат до оподаткування	53 268	45 694	43 412	-9 856
Витрати з податку на прибуток	40 265	44 973	36 583	-3 682
Чистий фінансовий результат (чистий прибуток)	13 003	721	6 829	-6 174

Аналіз показників фінансових результатів свідчить про нерівномірну динаміку доходів і прибутковості ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»» упродовж 2022–2024 років. Обсяг чистих зароблених страхових премій у 2024 році становив 936 482 тис. грн, що на 157 622 тис. грн більше порівняно з 2022 роком. Найвищого значення цей показник досяг у 2023 році — 1 104 081 тис. грн, після чого у 2024 році спостерігалось його зниження. Валовий прибуток за аналізований період зменшився на 182 772 тис. грн і у 2024 році становив 420 950 тис. грн, що свідчить про зростання витрат або зниження маржинальності страхових операцій.

Інші операційні доходи у 2024 році зросли на 67 415 тис. грн порівняно з 2022 роком і становили 83 135 тис. грн, що частково компенсувало зменшення валового прибутку. Фінансовий результат до оподаткування у 2024 році становив 43 412 тис. грн, що на 9 856 тис. грн менше порівняно з 2022 роком. Витрати з податку на прибуток за аналізований період зменшилися на 3 682 тис. грн, однак це не змогло суттєво компенсувати зниження прибутковості. У результаті чистий фінансовий результат у 2024 році склав 6 829 тис. грн, що на 6 174 тис. грн менше, ніж у 2022 році. Загалом аналіз фінансових результатів показує, що, незважаючи на зростання обсягів страхових премій та фінансових доходів, компанія стикається з проблемою зниження прибутковості, що вказує на необхідність оптимізації витрат і підвищення ефективності операційної діяльності.

2.3. Оцінка ефективності управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»

ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» понад вісімнадцять років здійснює діяльність на страховому ринку України, надаючи фінансово-страховий захист як фізичним, так і юридичним особам. У межах своєї фінансово-економічної діяльності компанія забезпечує страхування рухомого й нерухомого майна, життя та здоров'я громадян, а також реалізує страхові програми для підприємств, установ і організацій, спрямовані на мінімізацію майнових, виробничих і фінансових ризиків. Основним напрямом збільшення грошового потоку підприємства є отримання страхових премій від здійснення операційної діяльності. Проаналізуємо вхідні грошові потоки від операційної діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» протягом 2022-2024 років (таблиця 2.6).

Таблиця 2.6

Динаміка вхідних грошових потоків від операційної діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» протягом 2022-2024 років, тис грн.

Показники	2022	2023	2024	Відхилення 2024-2022 роки
Надходження від страхових премій	844 673	1 286 993	1 068 574	223 901
Інші надходження	12 044	12 384	15 896	3 852

Дані таблиці 2.6 свідчать про позитивну динаміку надходжень ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» упродовж 2022–2024 років. Основну частку грошових надходжень формують страхові премії, обсяг яких у 2024 році зріс на 223 901 тис. грн порівняно з 2022 роком, що свідчить про розширення діяльності компанії та зростання попиту на страхові послуги. Водночас у 2024 році порівняно з 2023 роком спостерігається певне зниження обсягів страхових премій, що може бути пов'язано з впливом нестабільної економічної ситуації та воєнного стану.

Інші надходження компанії також демонструють тенденцію до зростання. У 2024 році їх обсяг збільшився на 3 852 тис. грн порівняно з 2022 роком, що свідчить про диверсифікацію джерел формування грошових потоків страхової компанії. Вихідні грошові потоки від операційної діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» протягом 2022-2024 років подані в таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Динаміка вихідних грошових потоків від операційної діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» протягом 2022-2024 років, тис грн.

Показники	2022	2023	2024	Відхилення 2024-2022 роки
Витрачання на оплату товарів	376 453	613 681	509 114	132 661
Витрачання на оплату праці	17 338	20 502	37 675	20 337
Відрахування на соціальні заходи	4 868	5 021	5 089	221
Витрачання зобов'язань з податків і зборів	46 358	46 788	44 737	-1 621
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	42 114	41 251	34 869	-7 245
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	0	5 537	9 868	9 868
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	166 830	208 205	235 647	68 817
Інші витрачання	121 295	570 299	349 706	228 411

Аналіз витрачання грошових коштів ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» упродовж 2022–2024 років свідчить про загальне зростання більшості витратних статей, що пов'язано із розширенням діяльності компанії, інфляційними процесами та підвищенням рівня страхових ризиків. Найбільшу частку у структурі витрат займають витрачання на оплату товарів, обсяг яких у 2024 році становив 509 114 тис. грн, що на 132 661 тис. грн більше порівняно

з 2022 роком. Водночас порівняно з 2023 роком спостерігається певне скорочення цієї статті витрат, що може свідчити про оптимізацію витратної політики компанії.

Суттєве зростання відбулося за витратами на оплату праці, які у 2024 році збільшилися на 20 337 тис. грн порівняно з 2022 роком. Також зросли витрати на оплату зобов'язань за страховими контрактами — на 68 817 тис. грн, що свідчить про збільшення обсягів страхових виплат. Значне підвищення спостерігається і за статтею «інші витрачання», приріст яких склав 228 411 тис. грн, що може бути пов'язано зі збільшенням адміністративних та операційних витрат компанії.

Водночас окремі статті витрат демонструють тенденцію до скорочення. Зокрема, витрачання на оплату податку на прибуток зменшилися на 7 245 тис. грн, а витрачання зобов'язань з податків і зборів — на 1 621 тис. грн порівняно з 2022 роком. Загалом результати аналізу свідчать про зростання обсягів грошових витрат та необхідність підвищення ефективності управління грошовими потоками в сучасних умовах діяльності страховика. Проаналізуємо вхідні грошові потоки від інвестиційної діяльності (таблиця 2.8)

Таблиця 2.8

Динаміка вихідних грошових потоків від інвестиційної діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» протягом 2022-2024 років, тис грн.

Показники	2022	2023	2024	Відхилення 2024-2022 (тис. грн)
Надходження пфд реалізації фінансових інвестицій	0	128 013	104 835	104 835
Надходження від реалізацій необоротних активів	0	0	22 496	22 496
Надходження від отриманих відсотків	41 416	76 024	85 356	43 940
Інші надходження	0	40 857	1 595	1 595

Аналіз надходжень від інвестиційної діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» свідчить про позитивну динаміку формування окремих джерел грошових надходжень упродовж 2022–2024 років. Найбільше зростання спостерігається за надходженнями від реалізації фінансових інвестицій, які у 2024 році становили 104 835 тис. грн, що свідчить про активізацію інвестиційної діяльності компанії. Також у 2024 році компанія отримала 22 496 тис. грн від реалізації необоротних активів, тоді як у попередні роки такі надходження були відсутні.

Позитивною тенденцією є збільшення надходжень від отриманих відсотків, обсяг яких у 2024 році зріс на 43 940 тис. грн порівняно з 2022 роком. Це свідчить про ефективніше використання фінансових ресурсів та зростання доходів від інвестиційних операцій. Водночас інші надходження мають нестабільний характер і у 2024 році становили лише 1 595 тис. грн. Загалом результати аналізу свідчать про важливу роль інвестиційної діяльності у формуванні грошових потоків страхової компанії. Динаміка вихідних грошових потоків від інвестиційної діяльності подано на рисунку 2.1.

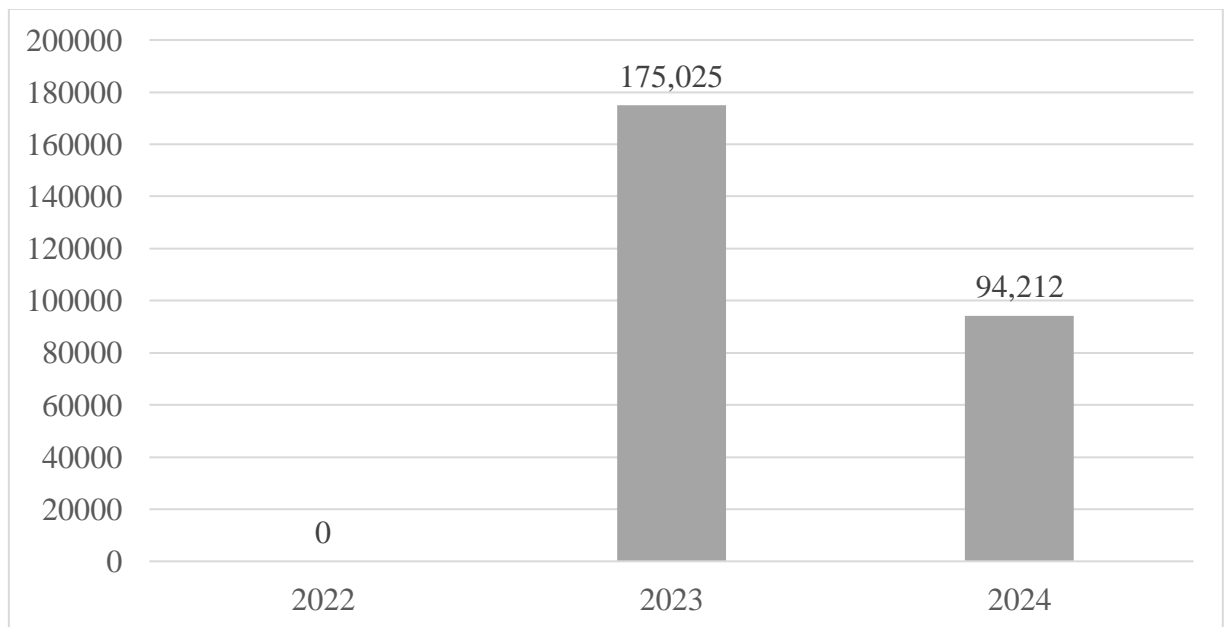

Рис. 2.1. Динаміка вихідних грошових потоків від інвестиційної діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» протягом 2022-2024 років, тис грн.

Аналіз витрачання грошових коштів на придбання фінансових інвестицій свідчить про активізацію інвестиційної діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» упродовж 2023–2024 років. У 2024 році обсяг таких витрат становив 94 212 тис. грн, що свідчить про спрямування фінансових ресурсів компанії на здійснення інвестиційних операцій та розміщення тимчасово вільних коштів. Водночас порівняно з 2023 роком спостерігається скорочення обсягів витрачання на фінансові інвестиції, що може бути пов'язано з обережнішою інвестиційною політикою компанії в умовах нестабільного економічного середовища.

Варто зазначити, що протягом 2022–2024 років у ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» були відсутні грошові потоки від фінансової діяльності, що свідчить про відсутність операцій, пов'язаних із залученням або погашенням позикового капіталу та змінами у структурі власного капіталу компанії.

Висновки до другого розділу

У другому розділі кваліфікаційної роботи здійснено аналіз діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» та досліджено особливості управління її грошовими потоками упродовж 2022–2024 років. Встановлено, що компанія займає стабільні позиції на страховому ринку та забезпечує надання широкого спектра страхових послуг для фізичних і юридичних осіб. У процесі аналізу визначено, що діяльність страхової компанії характеризується позитивною динамікою основних показників, зростанням обсягів страхових премій та активізацією інвестиційної діяльності, що свідчить про поступове розширення масштабів діяльності компанії навіть в умовах нестабільного економічного середовища.

Аналіз активів, пасивів та фінансових результатів ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» показав зростання обсягів фінансових ресурсів компанії та підвищення рівня її фінансової стійкості. Водночас встановлено збільшення

окремих витратних статей, зокрема витрат на оплату товарів на 132 661 тис. грн, витрат на оплату праці на 20 337 тис. грн та витрат за страховими контрактами на 68 817 тис. грн порівняно з 2022 роком. Значний приріст інших витрат на 228 411 тис. грн свідчить про зростання операційного навантаження на діяльність страхової компанії. Незважаючи на це, компанія зберігає належний рівень ліквідності та продовжує ефективно виконувати свої фінансові зобов'язання.

Дослідження грошових потоків страхової компанії засвідчило, що основним джерелом надходжень є страхові премії, обсяг яких у 2024 році зріс на 223 901 тис. грн порівняно з 2022 роком. Також позитивна динаміка спостерігається щодо надходжень від інвестиційної діяльності, зокрема від реалізації фінансових інвестицій та отриманих відсотків. Водночас зростання витратної частини грошових потоків свідчить про необхідність удосконалення системи управління фінансовими ресурсами та оптимізації витрат. Крім того, встановлено відсутність грошових потоків від фінансової діяльності упродовж досліджуваного періоду, що свідчить про відсутність залучення позикового капіталу та змін у структурі власного капіталу компанії.

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ГРОШОВИМИ ПОТОКАМИ ТДВ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «ГАРДІАН» В СУЧАСНИХ УМОВАХ

В умовах економічної нестабільності, посилення фінансових ризиків та воєнного стану особливої актуальності набуває необхідність удосконалення системи управління грошовими потоками страхових компаній. Ефективне формування, розподіл та використання грошових ресурсів є важливою передумовою забезпечення фінансової стійкості, ліквідності та конкурентоспроможності страховика. Проведений у попередньому розділі аналіз діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» дозволив виявити окремі проблемні аспекти в управлінні грошовими потоками, що обумовлює необхідність розроблення практичних заходів щодо їх оптимізації. Саме тому важливо обґрунтувати основні напрями вдосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» в сучасних умовах господарювання (рисунк 3.1).

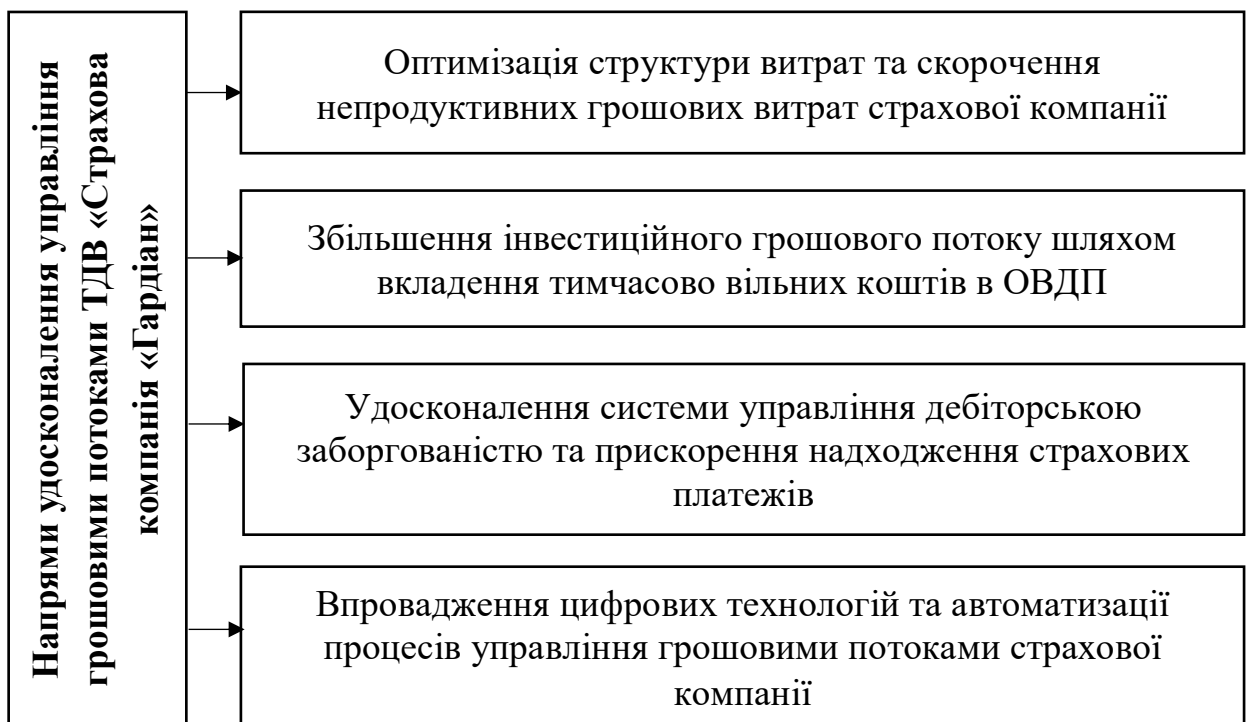

Рис. 3.1. Основні напрями вдосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан»

Одним із важливих напрямів удосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» є оптимізація структури витрат та скорочення непродуктивних грошових витрат. В умовах економічної нестабільності та зростання фінансових ризиків ефективний контроль за витрачанням грошових коштів дозволяє забезпечити підтримання належного рівня ліквідності та фінансової стійкості страхової компанії. Особливу увагу доцільно приділити аналізу адміністративних, операційних та інших витрат, які не формують безпосереднього фінансового результату або мають низький рівень ефективності. Проведений у другому розділі аналіз показав суттєве зростання інших витрачань компанії, що свідчить про необхідність посилення фінансового контролю та впровадження заходів щодо раціонального використання фінансових ресурсів.

Оптимізація витрат може бути реалізована шляхом удосконалення системи бюджетування, автоматизації окремих бізнес-процесів, скорочення надлишкових адміністративних витрат, підвищення ефективності використання матеріальних і трудових ресурсів, а також впровадження сучасних цифрових технологій у діяльність страхової компанії. Крім того, важливим напрямом є постійний моніторинг структури витрат та оцінка їх доцільності відповідно до стратегічних цілей компанії. Реалізація зазначених заходів сприятиме підвищенню ефективності управління грошовими потоками, покращенню фінансових результатів діяльності та забезпеченню стабільного розвитку ТДВ «Страхова компанія «Гардіан».

Одним із перспективних напрямів удосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» є збільшення інвестиційного грошового потоку шляхом вкладення тимчасово вільних фінансових ресурсів в облігації внутрішньої державної позики (ОВДП). В сучасних умовах нестабільного економічного середовища та високого рівня фінансових ризиків ОВДП залишаються одним із найбільш надійних фінансових інструментів інвестування, оскільки гарантуються державою та забезпечують стабільний рівень доходності. Для страхових компаній інвестування частини вільних

грошових коштів в ОВДП дозволяє не лише зберегти фінансові ресурси від інфляційного знецінення, але й отримати додатковий інвестиційний дохід, що позитивно впливає на загальний рівень фінансової стійкості та ліквідності компанії.

З метою оцінки ефективності даного напрямку було проведено розрахунок можливого доходу від інвестування 50 % чистого прибутку ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» за 2024 рік в ОВДП. Чистий прибуток компанії у 2024 році становив 6 829 000 грн, відповідно 50 % від цієї суми складає:

$$6\,829\,000 \times 50\% = 3\,414\,500 \text{ грн.}$$

Розглянемо можливий дохід від інвестування цієї суми в ОВДП за різними рівнями річної дохідності (таблиця 3.1).

Таблиця 3.1

Розрахунок дохідності від інвестування в ОВДП ТДВ «Страхова компанія «Гардіан», грн

Рівень дохідності ОВДП	Сума інвестицій, грн	Сума доходу за рік, грн
15 %	3 414 500	512 175
16 %	3 414 500	546 320
17 %	3 414 500	580 465
18 %	3 414 500	614 610

Отримані результати свідчать про те, що навіть за мінімального рівня дохідності у 15 % страхова компанія може отримати понад 512 тис. грн додаткового інвестиційного доходу протягом року. За умови інвестування під 18 % річних сума доходу може перевищити 614 тис. грн. Це дозволить ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» збільшити обсяг інвестиційних грошових потоків, підвищити ефективність використання тимчасово вільних коштів та забезпечити додаткове джерело формування фінансових ресурсів.

Крім того, інвестування в ОВДП сприятиме диверсифікації активів страхової компанії, підвищенню рівня фінансової безпеки та зниженню ризику

втрати ліквідності. В умовах воєнного стану та нестабільності фінансового ринку використання державних цінних паперів як інструменту інвестування є одним із найбільш доцільних напрямів управління грошовими потоками страхової компанії.

Ще одним важливим напрямом удосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» є підвищення ефективності управління дебіторською заборгованістю та прискорення надходження страхових платежів. Для страхової компанії своєчасне отримання страхових премій має важливе значення, оскільки саме вони формують основну частину вхідних грошових потоків та забезпечують можливість виконання фінансових зобов'язань перед клієнтами. Наявність значних обсягів простроченої дебіторської заборгованості може негативно впливати на ліквідність компанії, уповільнювати обіг грошових коштів та створювати ризики дефіциту фінансових ресурсів.

З метою покращення управління дебіторською заборгованістю доцільно реалізувати такі заходи:

- посилення контролю за своєчасністю сплати страхових платежів клієнтами;
- впровадження автоматизованої системи нагадувань про строки оплати;
- удосконалення системи оцінки платоспроможності клієнтів;
- використання гнучких умов оплати страхових послуг;
- застосування системи знижок для клієнтів за своєчасне внесення страхових платежів;
- проведення постійного моніторингу стану дебіторської заборгованості [12; 20].

Реалізація зазначених заходів сприятиме прискоренню обігу грошових коштів, підвищенню стабільності вхідних грошових потоків та покращенню фінансової стійкості страхової компанії. Крім того, скорочення обсягів

простроченої дебіторської заборгованості дозволить знизити ризики втрати ліквідності та забезпечити ефективніше використання фінансових ресурсів.

Важливим напрямом удосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» є також впровадження сучасних цифрових технологій та автоматизація процесів фінансового управління. В умовах цифровізації економіки та зростання конкуренції на страховому ринку автоматизація фінансових процесів дозволяє підвищити оперативність управлінських рішень, покращити контроль за рухом грошових коштів та мінімізувати фінансові ризики.

Для підвищення ефективності управління грошовими потоками доцільно:

- впровадити сучасне програмне забезпечення для автоматизації фінансового обліку та аналізу грошових потоків;
- використовувати цифрові системи планування та прогнозування руху коштів;
- автоматизувати процеси формування фінансової звітності та контролю витрат;
- удосконалити систему електронних платежів і дистанційного обслуговування клієнтів;
- використовувати аналітичні цифрові інструменти для оцінки фінансових ризиків та прогнозування грошових потоків [12].

Впровадження сучасних цифрових технологій дозволить ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» підвищити ефективність фінансового менеджменту, скоротити адміністративні витрати, прискорити обробку фінансової інформації та забезпечити стабільність руху грошових коштів. Крім того, автоматизація фінансових процесів сприятиме підвищенню конкурентоспроможності страхової компанії та покращенню якості обслуговування клієнтів.

Висновки до третього розділу

Обґрунтовано основні напрями вдосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» в сучасних умовах господарювання. Визначено, що одним із ключових напрямів підвищення ефективності управління грошовими потоками є оптимізація структури витрат та скорочення непродуктивних витрачань, що сприятиме покращенню ліквідності та фінансової стійкості страхової компанії. Також запропоновано збільшення інвестиційного грошового потоку шляхом вкладення частини чистого прибутку в ОВДП, що дозволить отримати додатковий інвестиційний дохід та підвищити ефективність використання тимчасово вільних фінансових ресурсів.

Запропоновано заходи щодо удосконалення системи управління дебіторською заборгованістю та прискорення надходження страхових платежів, що сприятиме стабілізації вхідних грошових потоків компанії. Важливим напрямом також визначено впровадження цифрових технологій та автоматизації процесів управління грошовими потоками, що дозволить підвищити оперативність фінансового управління, посилити контроль за рухом грошових коштів та мінімізувати фінансові ризики. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню фінансової стійкості, ліквідності та ефективності діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан».

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні засади управління грошовими потоками страхової компанії, визначено економічну сутність поняття «грошові потоки», їх основні характеристики, фактори впливу та методи управління. Встановлено, що ефективне управління грошовими потоками є важливою складовою фінансового менеджменту, оскільки забезпечує підтримання ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості страхової компанії. Також визначено, що в сучасних умовах нестабільного економічного середовища та воєнного стану управління грошовими потоками потребує впровадження сучасних підходів до фінансового планування, контролю та оптимізації використання фінансових ресурсів.

Досліджено, що діяльність ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» ґрунтується на клієнтоорієнтованій місії, яка передбачає надання якісних страхових послуг і оперативне врегулювання страхових випадків. Протягом понад 18 років компанія зберігає високий рівень ліквідності, демонструє позитивну фінансову динаміку та залишається надійним партнером для клієнтів і конкурентоспроможним учасником страхового ринку України. До основних страхових продуктів які пропонує ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» відносять: Автострахування: ОСЦПВ; Зелена карта; КАСКО. Страхування від нещасних випадків; Медичне страхування (ДМС); Туристичне страхування; Страхування майна: Квартира Експрес; Будинок Експрес.

Аналіз активів ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» за 2022–2024 роки свідчить про зростання їх загального обсягу з 702 547 тис. грн до 980 307 тис. грн, що становить приріст на 277 760 тис. грн і було забезпечено насамперед збільшенням необоротних активів та страхових резервів. У структурі пасивів відбулося зростання власного капіталу з 245 026 тис. грн у 2022 році до 350

331 тис. грн у 2024 році, а також збільшення страхових резервів на 172 325 тис. грн, що позитивно характеризує фінансову стійкість компанії.

У роботі проведено аналіз діяльності та грошових потоків ТДВ «Страхова компанія «Гардіан» упродовж 2022–2024 років. Встановлено, що основним джерелом формування грошових надходжень компанії є страхові премії, обсяг яких у 2024 році становив 1 068 574 тис. грн, що на 223 901 тис. грн більше порівняно з 2022 роком. Позитивна динаміка також спостерігалася щодо надходжень від отриманих відсотків, які зросли на 43 940 тис. грн, та надходжень від реалізації фінансових інвестицій, обсяг яких у 2024 році склав 104 835 тис. грн.

За результатами проведеного дослідження запропоновано основні напрями вдосконалення управління грошовими потоками ТДВ «Страхова компанія «Гардіан». Зокрема, рекомендовано оптимізувати структуру витрат та скоротити непродуктивні витрачання, збільшити інвестиційний грошовий потік шляхом вкладення частини чистого прибутку в ОВДП, удосконалити систему управління дебіторською заборгованістю та прискорити надходження страхових платежів. Також запропоновано впровадження сучасних цифрових технологій та автоматизації процесів фінансового управління. Реалізація запропонованих заходів сприятиме підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів, зміцненню фінансової стійкості, забезпеченню стабільності грошових потоків та підвищенню конкурентоспроможності страхової компанії в сучасних умовах господарювання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бланк І. О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Київ: Ельга. 2011. 512 с.
2. Вареник В. М. Аналіз управління грошовими потоками в економіці України: аналітичний аспект. *Ефективна економіка*. 2012. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_1_25
3. Герасимчук З.В., Вахович І.М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Луцький державний технічний університет, Київський національний торговельно-економічний університет. Вид. 2-е, перероблене і доповнене. Луцьк: Надстир'я, 2017. 412 с.
4. Економіка підприємства: навчальний посібник. Укладачі: Н.В. Романченко, Т. В. Кожемякіна, К.В. Пічик. Київ : НаУКМА, 2018. 302 с.
5. Євтух О. Т., Євтух О. О. Фінансовий менеджмент для магістрів і не тільки : навчальний посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2011. 456 с.
6. Капінос Г.І., Бабій І.В. Операційний менеджмент. К. : «Центр учбової літератури», 2013. 352 с.
7. Косова Т. Д. Фінансовий аналіз : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2013. 440 с.
8. Кравчук О. М. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва : навчальний посібник / О. М. Кравчук, В. П. Лещук. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 504 с.
9. Колузанов К.В., Колузанова Н.О. Аналіз структури руху грошових потоків для прийняття довгострокових управлінських рішень. *Економіка АПК*. 2013. № 12. С. 80—85.
10. Коюда П. М., Степанова О. В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Харків : ХНУРЕ, 2017. 2018. 192 с.
11. Кошельок Г.В., Грінченко Р.В. Аналіз грошових потоків у системі управління підприємством. *Галицький економічний вісник*. Тернопіль: ТНТУ, 2020. Том 63. № 2. С. 231–24.

12. Лігоненко Л. О., Ситник Г. В. Управління грошовими потоками: навчальний посібник. К.: Київський національно торговельно-економічний університет, 2015. 255 с.
13. Литвинчук Т. Грошові потоки в системі управління підприємством. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2009. № 6. С. 86–90.
14. Міжнародний стандарт від 01.01.2014, «Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 (МСБО 7). Звіт про рух грошових коштів». URL: <https://ips.ligazakon.net/document/MU12022>
15. Мулик Т. Методичні підходи до аналізу грошових потоків підприємства. *Економіка та суспільство*. 2022. № 39. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-39-47>
16. Основи економічного аналізу: навчально-методичний посібник / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак та ін.; за ред. В. М. Микитюка. Житомир : Рута, 2018. 440 с.
17. Піскунова Н. О. Удосконалення науково-методичного обґрунтування аналізу грошових потоків підприємств. *Економічний аналіз*. 2016. Том 25. № 2. С. 122–131.
18. Про страхування. Закон України № 1909-IX від 18.11.2021 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-%D0%B2%D1%80#Text>
19. Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів. Закон України № 1961-IV від 17.08.2012 року. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1961-15#Text>
20. Свистун Л. А., Нечухран К. О., Шустваль Д. О. Теоретичні засади управління грошовими потоками підприємства в умовах кризи в економіці. *Modern Economics*. 2020. № 21(2020). С. 192-198.
21. Стащук О., Хандучка А. Грошові потоки підприємства: суть та необхідність управління. *Молодий учений*. 2014. № 6. С. 45–47.
22. Товариство з додатковою відповідальністю «Страхова компанія «Гардіан». Офіційний сайт. URL: <https://grdn.com.ua/>

23. Трегубов О. С. Економіка підприємства: навчальний посібник. О. С. Трегубов та ін. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 228 с.
24. Трусова Н. В., Терещенко М. А. Фінансовий аналіз підприємства: методика та практика: навчальний посібник. 2-ге вид. Мелітополь : Мелітоп. міськ. друк., 2019. 272 с.
25. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / О.О. Терещенко, Я.І. Невмержицький, А.П. Куліш та ін.; За заг. ред. О.О. Терещенка. Київ: КНЕУ, 2013. 312 с.
26. Фінансовий менеджмент: підручник / [А.М.Поддєрьогін, Н.Д.Баб'як та ін]; кер. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогін. 2-ге видання, перероблене. Київ: КНЕУ, 2017. 534 с.
27. Фінансовий менеджмент : підручник / [А. М. Поддєрьогін, Н. Д. Баб'як М. Д. Білик та ін.] ; кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А. М. Поддєрьогін. 2-ге видання, перероблене. Київ : КНЕУ, 2017. 534 с.
28. Фінансовий менеджмент : електронний навчальний посібник / І.А. Бігдан, Л.І. Лачкова, В.М. Лачкова, О.В. Жиликова. Харків : ХДУХТ, 2017. 197 с.
29. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навчальний посібник. Терещенко О.О. Київ: КНЕУ, 2013. 554 с.
30. Філіноненко О.Т. Фінансова діяльність підприємств: посібник. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2012. 260 с.
31. Шандова Н. В., Мешкова-Кравченко Н. В., Латкіна С. А. Економіка підприємства : навч. посіб. Херсон : Вишемирський В. С., 2021. 335 с.
32. Шевченко Н. В., Мельник С. І. Фінансовий менеджмент : навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 224 с.
33. Шелудько В. М. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ : Знання, 2016. 439 с.

34. Школьник І.О. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Київ : Ліра-К, 2015. 301 с.
35. Щепіна Т. Г., Тітаренко А. Д. Комплексний аналіз грошових потоків державного підприємства «Антонов». *Modern Economics*. 2021. № 26. С. 178–184. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V26\(2021\)-27](https://doi.org/10.31521/modecon.V26(2021)-27)
36. Ясишена В. В. Сутність грошових потоків підприємств та їх класифікація. *Економічний аналіз*. 2008. № 2 (18). URL: [http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/сутність грошових потоків підприємств.pdf](http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/сутність_грошових_потоків_підприємств.pdf) (дата звернення: 26.04.2024)
37. Єлісеєва О. К., Сімон Г. С. Аналіз грошових потоків фірми як складова формування стратегії сталого розвитку. *Бізнес Інформ*. 2017. № 12. С. 380–384.
38. You control. Дані щодо стану та діяльності ТДВ «Страхова компанія «Гардіан». URL: https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/16285602/

Додатки